

SEKS İŞÇİLİĞİ VE SÖYLEMLER

Hazırlayan
EVRİM DEMİRTAŞ

Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği (2021)

Bu yayının tüm hakları Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği'ne aittir. Yayının bir bölümünün veya tamamının çoğaltılması öncesi, Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği'nden izin almak mecburidir.

Yayının belirli bölümlerinin alıntılanması, bu yayın ve ilgili bölümleri referans gösterilerek gerçekleştirilebilir. Uygun şekilde referans gösterildiği sürece, izin alınması zorunlu değildir.

Kitapçıkta yer alan görüşler, Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği'nin görüşleridir. Bu kitapçık Haklara Destek Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğın sorumluluğu tamamıyla Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği'ne aittir ve Avrupa Birliği'nin ve/veya Haklara Destek Programı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

Tasarım ve Baskı:

OnAda Tanıtım

Kavaklıdere Mh. Büklüm Cd. 2/25 Çankaya / ANKARA

www.onada.com.tr

HAKLARA DESTEK

TEŐEKKÖRLER

Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği, 2014 yılından bu yana seks işçilerinin adalete erişimlerinin güçlendirilmesi, seks işçilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı durumunun tespiti, seks işçilerinin sorunları ve ihtiyaçlarının kamuoyu ve ilgili yetkililere iletilmesi, seks işçilerinin sorunlarına hitaben kapasitelerinin güçlendirilmesi maksadıyla çalışmalar yürütmektedir.

Elinizde bulunan bu yayın, Kırmızı Şemsiye'nin bahsi geçen çalışmaları kapsamında seks işçilerinin maruz kaldığı ve yaşam hakları da dahil tüm çekirdek haklarını etkileyen önyargılı ayrımcı ve nefret söylemlerinin etkisinde hazırlanmıştır.

İlgili el kitabının oluşturulmasına vesile olan,
Avrupa Birliği ve Haklara Destek Programına teşekkür ederiz.

Kırmızı
Şemsiye

Cinsel Sağlık ve
İnsan Hakları Derneği

GİRİŞ

Türkiye’de insanların birçoğu seks işçiliği konusunda olumsuz görüşe sahip olmakla birlikte bu insanların da seks işçiliği hakkında, önyargıdan bağımsız bilgiye sahip olmadıkları ortadır. Seks işçiliğini çepeçevre saran olumsuz söylemler, bizzat devlet kurumları, bireyler ve toplum yapısında son derece belirleyici role sahip aile, eğitim sistemi, askerlik, yaygın emek piyasasının kendi dinamikleri ve medya gibi kurumlar aracılığı ile sürekli şekilde yeniden üretilmekte ve güçlenmektedir. Bu olumsuz imaj, seks işçilerini karşısına alan” genel ahlak”, ”Türk aile yapısı”, ”namus”, ”haysiyet” ve benzeri kavramlar ile pekiştirilirken, seks işçileri damgalanma, ötekileştirme, dışlanma, ayrımcılık ve şiddet sarmalı içerisinde yaşam mücadelesini sürdürmeye çalışmaktadır.

Sistem dışında, toplumsal muhalefet yürüten çeşitli toplumsal kesimlerden gruplar da seks işçiliği ve seks işçileri hakkında yaygın şekilde var olan olumsuz imajı destekler nitelikte söylem üretmektedir. Cinsellik, kadına yönelik şiddet, cinsel özgürlük ile” işçi” veya” emekçi” gibi kavramların geleneksel anlayış üzerinden algılanışı, seks işçilerinin özne olarak iradelerini değil, seks işçilerinin” mağduriyetlerini gündeme taşımak suretiyle hak taleplerini ve eşitlik arzularını görünmez kılmaktadır. Bu söylemleri üretenler seks işçisi olmamakla birlikte seks işçilerinin yaşadığı sorunlara da birincil tanıklık ettikleri söylenemez.

Seks İşçiliği Nedir?

Seks işçiliği bilinen en basit tanımıyla bir menfaat karşılığı ilişki kurulmasıdır. Türk Dil Kurumu'nda seks işçiliği olarak bir tanım bulunmasa da fuhuş: " içinde bulunulan toplumun kurallarına uymayan bir biçimde veya birkaç kişiyle para karşılığı cinsel ilişkide bulunma " anlamına gelmektedir.

Seks işçiliği en eski mesleklerden biri olarak bilinmekle birlikte; canlıların doğasından kaynaklı bir olgu olduğu da ileri sürülmektedir. Yale Üniversitesinde kapuçin adlı maymun türüne para kullanmayı öğretmek üzere bir çalışma yapılmış, bunun üzerine maymunların insanlar gibi para hesabı yaptıkları gözlemlenmiştir. Bazı maymunlar ise kendilerine verilen paraları seks karşılığında değiş tokuş ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. ⁽¹⁾

Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin 5998 E. 4282 K. sayılı ve 30.10.1986 kararında ise fuhuş: " bir kadının çıkar karşılığı veya alışkanlık halinde vücudunu başkalarının cinsel zevkine teslim etmesi ve bu suretle birçok cinsel ilişkide bulunması sanattır." Yargıtay 5. Ceza Dairesinin bu kararı daha çok birçok kararda da kullanılmış olmasına rağmen bu tanımın doğruluğunu kabul etmek mümkün olmamakla birlikte, güncelliğini de yitirmiştir. Seks işçilerinin cinsiyetlerini belirlemek mümkün değildir; seks işçiliği sadece kadınların yaptığı bir meslek olmamakla birlikte, erkek, trans kadın, natrans kadın gibi birden farklı cinsiyet kimliğinden ve yöneliminden seks işçileri vardır. Seks işçiliği açısından bir cinsiyet ayrımı söz konusu değildir. Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin yapmış olduğu tanımda, mesleği sanat olarak tanımlaması da dikkat çekicidir.

Seks işçiliği üzerine birbirinden farklı tanımların varlığına rağmen, bu tanımların hepsinin ortak noktası cinsel ilişki yoluyla kazanç sağlanmasıdır. Kırmızı Şemsiye Cinsel Sağlık ve İnsan Hakları Derneği kurulduğundan beri birbirinden farklı odaklara dikkat ederek ulaştığı tanım ise; seks işçiliği rızaya dayalı, bir emek ve işçilik biçimidir. Para veya mal karşılığında cinsel hizmetler sunulmasıdır. Sadece kadınların yapabileceği bir meslek değil; farklı cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimlerde olan seks işçileri vardır.

Seks işçiliği diğer tüm işçilik biçimlerinde olduğu gibi para kazandıran bir faaliyet olduğu için teşvik eden araçların bulunduğunu söylemek mümkündür. Devletlerin bu duruma yaklaşımı ise seks işçiliğinin ilgili mevzuatlarında yasal ya da yasa dışı olarak kabul edilmesine göre değişiklik göstermektedir. İdama varan cezalarla karşılık bulan ülkeler de varken bazı ülkelerde de seks işçiliği yasak değil fakat seks işçiliğine ilişkin faaliyetler yasa dışıdır. Bu yasaların kapsamı ve sertliği ülkelerin hukuk sistemlerine göre değişiklik göstermektedir. Örneğin Kanada gibi bazı ülkelerde seks işçiliği yasaldır; fakat seks işçiliğinin yapılabilmesi için yapılması gereken faaliyetler ve kamusal alanda müşteri aramak yasa dışıdır.

En dikkat çekici noktalardan birisi çoğu ülkede seks işçiliği yasa dışı olmasına rağmen yasal olan ülkelerdeki kadar seks işçiliğinin yapılıyor olmasıdır. Hemen hemen her Müslüman ülke, çoğu Afrika ve Asya ülkesi ve birçok Doğu Avrupa Ülkesinde seks işçiliği yasa dışıdır; karşılığında para cezası, hapis, kırbaçlama hatta Sudan gibi ülkelerde idam cezaları uygulanır. İsveç mevzuatına göre ise seks işçiliği kadına şiddetin bir türüdür ve 1999 yılında çıkarılan bir yasayla seks işçiliğini satın alan müşteriler suçlu sayılarak cezalandırılmaya başlanılmıştır.

Dünyanın bazı ülkelerinde ise seks, turizm faaliyeti içerisinde yapıldığı ve turistlerin ilgisini çektiği görülmektedir. Amsterdam'daki "red light district", Tayland'daki "soi cowboy" bölgesi en başta gelmekle birlikte, Küba, Kenya gibi ülkelerde de bulunmaktadır.

Türkiye'de ise seks işçiliği birden fazla mevzuat hükümleriyle düzenlenmiştir. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 227. maddesine göre, bir kimsenin seks işçiliği yapması için teşvik etme, aracılık yapma, yer temini vb. eylemleri gerçekleştirmek cezalandırılmaktadır. Seks işçiliğinin bizzat suç olmasını savunanlar tarafından bile gizli ve kayıt dışı icra edilen seks işçiliğinin açık olarak yapılan seks işçiliğine göre daha olumsuz ve kamu sağlığını da tehlikeye atan birçok olumsuz sonucu olduğu kabul edilmektedir.

(1) <http://www.marjinal.com.tr/e-bulten/icerik/Maym/unlar-Para-Fuhus/995> (E.T. 26.04.2021)

Seks İşçiliği Tanımı:

- » Dışarıda, otellerde, genelevlerde veya bir mülkte çalışan seks işçileri.
- » Striptizciler ve erotik dansçıları
- » Masaj salonu ve sauna çalışanları,
- » Erotik masörler,
- » Porno aktrisleri / aktörler,
- » Web kamerası ve telefon seks operatörlerini kapsar.

“Fuhuş” mu Seks “İşçiliği” mi?

Fuhuş geniş anlamıyla; karar verme yetisi olan yetişkinler arasında para veya mal karşılığında herhangi bir zor kullanma olmadan, rızaya dayalı, cinsel hizmet alışverişidir. Bu açıdan seks işçisi; porno oyuncularını, eskort hizmetleri, erotik dansçıları ve erotik masajları, sokakta ya da çevrimiçi yapılan seks işçiliği hizmetlerini kapsayan her türlü hizmet alışverişini yapan kişi olarak tanımlanabilir. Dar anlamında ise karar verme yetisi olan yetişkinler arasında zor kullanma olmaksızın rızaya dayanan seks hizmetidir, seks hizmetini sunan kişiye seks işçisidir.

Sadece arz ve taleple açıklamak mümkün olmasa da seks hizmeti mülkiyet anlayışının yerleşmesiyle birlikte tanımlanabilen, sınırlanabilen, talep edilebilen, karşılıklı iradelerle kurulan bir hizmet şeklidir. Hizmeti sunanlarla, talep edenler arasında kurulacak ilişkinin, kendine özgü sınırları da belirlenebilir. Bu bağlamda seks işçiliği terimi daha doğru bir yere oturmakta ve seks işçiliğini hizmet sektörünün içinde ele almak daha doğru olacaktır.

İkinci olarak; seks işçiliği teriminin, fuhuşu meşrulaştırdığı ve birçok seks işçisinin bu mesleğe zorla itildikleri gerçeğini kamufle ettiği iddiasıdır. Seks işçiliği ifadesi bu gerçekliği açıkça ortaya çıkartan sözcüklerden biridir. Kapitalist üretim ilişkileri bazında düşünüldüğünde seks bir meta ve bu hizmeti gerçekleştiren bireyler seks işçileridir. Seks işçiliği terimi olmadan sömürü açıklanamaz bir hale gelebilir.

Üçüncü olarak zorla çalıştırılma ile seks işçiliği yan yana olamaz. Seks işçiliği tanımında anahtar ve önemli kelime "rıza " dır. Zorla çalıştırılanlar açısından seks işçiliği terimi kullanılamaz. Bunun yerine seks kölesi terimi kullanılacağı gibi Türk Ceza Kanunu'nda rızaya ya da açık rızaya dayanmayan biçimler ele alınmıştır.

Seks işçiliği diğer birçok meslekten ayrı, kendi has özellikleri olan bir meslek ve emek biçimidir. Emek meşruluğu açısından olmasa da işin niteliği ve şekli açısından başka bir işçilik biçimiyle seks işçiliğini karşılaştırmanın doğru olduğunu düşünmemek gerekir. Seks işçiliği kendine özgü mesaisi, çalışma şekli, çalışma biçimleri vb olan bir işçilik biçimi olup; bu duruma özgü düzenlemeler, seks işçilerini de dinleyerek getirilmelidir. Konunun ele alınış biçimi bilimsel olup; ahlakçı ve damgalayıcı bakış açısının bir kenarda bırakılması gereklidir. Aksi takdirde merdiven altı olarak tabir edilen yerlerde, çetelerin kontrolünde, birçok haksız ve hukuka avkırı etik olmavan iliskilenmelerin önü acılmış olacaktır.

Seks İşçiliği Dünyanın En Eski Mesleklerinden Mi?

Seks İşçiliğine Tarihsel Bakış

Seks işçiliği dünyanın en eski mesleklerinden biri olduğu yaygın görüş olarak kabul edilir. Tarih öncesi dönemde çok eşli ilişkiler seks işçiliği olarak gören görüşler olsa da bu ilişkilerin bir mal ya da hizmet karşılığında yapıldığına dair herhangi bir kanıt yoktur.

Seks işçiliğinin kutsal anlayış bakış açısıyla ortaya çıktığı bilinmektedir. Tapınaklarda kadınlar kendilerini ziyaretçilere sunmayı kutsal bir görev olarak üstlenmiş, karşılığında tapınağa yapılan bağışlarla ödüllendirilmişlerdir. Hatta bu gelenek "tapınak fahişeliği"

olarak adlandırılmıştır. Sümer'de ve Babil'de fahişelik ayıp olarak görülen bir şey değildi. Hamurabi zamanında tapınaklarda tapınanla tanrı arasında aracı görevi yapan kutsal fahişeler vardı. Kutsal fahişelerin kazançları tapınakların önemli bir gelirini oluşturmaktaydı. Hammurabi'den bin yıl sonra Herodot'un eserlerine göre Babil'de kadınların evlilik töreni öncesinde bir tapınak fahişesi olarak ilk karşılaştıkları erkekle cinsel ilişkide bulunması gerekiyordu. Tanrıça İştâr'ın himayesindeki tapınak fahişeliği zamanla yayılarak, Akdenizin doğusunda Astarte, Antik Yunan'da Afrodit, Roma'da ise Venüs, fahişeleri korumaya devam etmiştir. İştâr, Babil'de kutsal fahişelerin tanrıçası olarak bilinir.

Kutsal tapınak fahişeliği Eski Yunan'da da sürdürülmüş, ancak Atina'da denizciliğin ve ticaretin gelişmesiyle, seks işçiliği de ticari nitelik kazanmıştır. Eski Yunan ve Roma'da seks işçiliği sadece devletin düzenlediği bir alan olmaktan öte, devletin içselleştirdiği bir çalışma şekli olduğu görülür. Solon², Atina'da devlete ait Dikterion³ denilen ilk genelevi açmıştır.

6. ve 7. yüzyıllarda Roma İmparatorluğunda dindar kralların ülkeleri için seks işçiliğini yasaklamaya çalıştıkları görülmüştür. Ülkedeki seks işçilerinin eşyaları ve evlerine el koyulmuş, kendileri dayak cezasına mahkum edilerek, sürülmüşler hatta bazen öldürülerek cezalandırılmıştır.

Tüm bunlara rağmen seks işçiliği engellenememiş, 15 yüzyılda frengi hastalığının yayılması ile birlikte bu kez dini kaynaklı nedenlerle değil, toplum sağlığı amacıyla yasaklanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla seks işçileri tekrar sürülmeye başlanmış, dönenlerin ise saçları kazanıp kulakları kesilmiş, hatta diri diri yakılmalarına kadar gidilmiştir.

* İştâr

(2) MÖ 640-560'ta yaşadığı tahmin edilen, Atinalı devlet adamı ve şair. Yaptığı reformlarla Atina demokrasisinin temelini attığı kabul edilir.

(3) Dikterion denilen bu evler devlete aitti, her evde bir memur çalışmakta ve porniketos adı verilen vergi ile kazanç devletin kasasına aktarılmaktaydı. Fahişeler kendi içinde sınıflandırılmıştı. En alt tabaka dikteriades, orta sınıf fahişeleri auletrides, soylular ise hetaires adını almaktaydı.

Roma Hukuk sisteminde ise 8. Yüzyıla kadar seks işçiliği ile ilgili eylemlerin cezalandırılması aile reislerine censurlara bırakılmıştır. Censurlar, Roma'da nüfus sayımından, yurttaşların morallerinden ve devlet hazinesinin denetiminden sorumludur. Ayrıca toplumun mali ve ahlaki denetleyerek, nüfus sayımı sırasında vatandaşa verdikleri kötü not ile o vatandaşın toplumdaki itibarının azalmasına sebep olan görevliler olarak bilinirler. Günümüzde fuhuş için yer temini suçuna karşılık gelen, cinselliğe ilişkin cezalandırılan fiillerin işlenmesi amacıyla bir kişinin evini vermesi halinin de yer aldığı bazı eylemler suç olarak kabul edilmiştir. Novella adı verilen ve 1. Justinianos emirnamelerinden oluşan bölümde ise aracılık ve genelev idaresi ayrı suçlar olarak düzenlenmiştir.

Ortaçağın sonlarına doğru ise bazı haklara sahip olan genelevlerin varlığı görülmüştür. Devlet tarafından genelevlerin ve çalışanlarının kayıt altında tutulmasının bir sebebi de o dönem için ekonomik fayda sağlıyor olmasıdır.

Rönesans döneminin İtalya'sında ise fahişe olarak adlandırılan seks işçileri, oldukça eğitilmişler, yetenekliler ve güzellerdi. Erkeklerin sadece cinsel ihtiyaçlarını karşılamayıp aynı zamanda sosyal ihtiyaçlarına da cevap vermişlerdir. Yüksek sınıfta olan bu kişiler zamanın önde gelen erkekleriyle beraberlik yaşamış ve güçlü bir konuma sahip olmuşlardır.

Kilise tarafından, reform hareketiyle birlikte daha baskıcı bir ahlak anlayışı ortaya çıkarılmış, Aziz Augustine ve Aziz Thomas'ın görüşlerini kilise de benimseyerek evlilik kurumunun iyileştirilmesi gerektiği düşünülmüş, özellikle genç erkeklerin seks işçiliğinden

* Avignonlu Kızlar - Picasso

uzak kalmaları için mücadele edilmiştir. Bu görüşe göre cinsel ilişkinin aslında kendisi bir günahtır. Evlilik dışı cinsel ilişki ise ölümcül günahlar arasındadır. Erkeklerin evlilik içinde ve sadece çocuk dünyaya getirmek amacıyla cinsel ilişkiye girmeleri ölümcül günahtan korunmalarını sağlar. Bu doğrultuda Almanya'nın Ulm, Regensburg, Freiburg kentlerinde genelevler kapatılmış ve çalışanlar tahliye edilmiştir. Reform sonrası, Protestan düşünce sadece evlilik çerçevesinde cinselliğin yaşanmasını onaylamış ve fuhşun kesin olarak yasaklanması gerektiğini savunmuştur.

İngiltere ve ABD'deki fuhuş ile ilgili politikalar günümüzde bile Kalvinist düşüncenin etkisinde olan puritan ahlak anlayışına göre şekillenmiştir. İngiltere'de puritan düşüncenin etkisiyle genelevler kapatılmış olsa da ekonomik baskılar sonucu evliliklerin azalması, fuhşun yaygınlaşmasına neden olmuştur. Viktorya döneminde din baskısı yanı sıra feminist akımların da etkisi fuhşun yasaklanmasını gündeme getirmiş, erkeklerin de evlilik ilişkileri dahilinde sadakat sorumluluğu olduğuna vurgu yapılarak, hükümetin sınırlı da olsa kayıtlı fuhuş girişimleri engellenmiştir. Bu dönem sonrasında uzun süre seks işçiliği bir suç olarak nitelendirilmemiş ancak sokakta yapılan seks işçiliğine de izin verilmemiştir. Fuhşa teşvik ve fuhuş kazancına el koyma cezalandırılmıştır. Puritan düşünce, ABD'de fuhşun yasaklanması konusunda İngiltere'deki sürecin bir benzerinin yaşanmasına neden olmuştur ve eyaletlerin

çoğunda seks işçiliği yasaktır ancak her iki ülkede de fuhuş, yasal olmayan bir konumda yaygın olarak varlığını sürdürmüştür.

Sanayi Devrimi ve Fransız İhtalili gibi iki önemli gelişmenin seks işçileri açısından önemli etkileri olmuştur. Sanayi Devrimiyle birlikte artan nüfus artışı sonrası seks işçilerinin sayısında çoğalma görülmüştür. Şehir nüfusu sürekli artan yoksullukla yaşamını sürdürmeye çalışmış ve bu dönemde seks işçiliğinin arttığı görülmüştür. Hatta hizmetçilik gibi işlerin fahişeliğe zemin hazırlayan fukara işleri olarak nitelendirildiği bilinmektedir.

1860'lı yıllarda Avrupa'da seks işçiliği ile ilgili resmi yönetmelikler çıkarılmış, seks işçilerinin tescilli genelevlerde oturması ve sağlık kontrollerinden geçirilerek cinsel yolla bulaşan hastalıkların önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Seks işçiliği devlet tarafından kontrol edilmesi ve tanımlanması gereken tehlikeli bir cinsel faaliyet biçimi olarak görülmüştür.

1950'lerden itibaren batı ülkelerinde seks işçiliğine kontrol altında izin vermek, seks işçilerinin tescilli, sağlık muayenesi gibi uygulamalar belirlemek veya seks işçiliğinin tamamen suç olmaktan çıkarılması şeklinde iki farklı sistem görülmüştür. Seks işçiliğinin cezai yaptırımlarla yasaklanmasının gizli ve kayıtlı olmayan alana kapı açarak tarihteki örneklerde olduğu gibi çok daha büyük zararlara yol açacağı, buna karşılık tamamen serbest bırakılması halinde ise toplum sağlığının olumsuz etkileneceği, büyük zararların ortaya çıkacağı, seks işçiliğinin suç teşkil etmemesiyle birlikte düzenlenmesi gereken bir alan olduğu genel olarak kabul edilmiştir.

Sovyetler Birliği döneminde ise müşterilerin isimleri umuma açık bir yerde ilan edilerek, seks işçiliğiyle mücadele edilmeye çalışılmıştır.

İslam Tarihi Açısından Seks İşçileri

Osmanlı Devleti'nde hukuk kuralları kaynağını, şeri'i ve örfi hukuk kurallarından alır. İslam dininin etkisi ile oluşan kurallara şer'i hukuk, şer'i hukuka aykırı olmamak kaydıyla Türklerin tarih boyunca kurmuş olduğu diğer devletlerde görülen uygulamaların etkisiyle görülen kurallara ise örfi hukuk denilir.

İslam hukuku açısından kadın ve erkeklerin evlilik dışı ilişki kurmalarının yasaklandığı görülmektedir. İslam hukukunda gayrimeşru olarak tanımlanan bu ilişkilere zina denilir; ilişkiyi kuran taraflardan erkeğe zani, kadına zaniye, gayrimeşru ilişkileri işleyen kişilere de zinakar denilir.

İslam hukukuna göre zina yaptığı sabit olan bekar bir kimsenin cezası yüz sopa ve sürgün iken, bu kişinin evli olması durumunda verilecek ceza recm cezası olup, Musevi hukukunda da yeri olan bir ceza olup kişinin yarı beline kadar toprağa gömüldükten sonra taşlanarak öldürülmesidir.⁴ Ancak 16. Yüzyıl Osmanlı toplumunda bu uygulamalar terk edilmiş, recm cezası Osmanlı tarihinde bir kez uygulanmış ve hoş karşılanmadığından tekrarlanmamıştır.⁵

Fuhuş kelimesi, Arapça kökenli olup içinde bulunulan toplumun kurallarına uymayan bir biçimde bir veya birkaç kişiyle cinsel ilişkide bulunma anlamına gelmektedir. Bu tanıma bakıldığında fuhşun, zinayı da içine alan ahlak ve kural dışı davranışları karşılamak için kullanılan üst bir kavram olarak kullanıldığı görülmektedir. Fuhuşta cinsel ilişkinin karşılığı olarak çoğunlukla bir para ya da mal sağlanması söz konusu iken, zina kavramında karşılıklı olarak maddi veya manevi bir yarar elde edilmesinden bahsedilmemektedir. İki kavram arasında temel farkı bu husus yaratmaktadır.

Fatih Sultan Mehmed'in ceza kanunnamesinde zina suçları ile ilgili bölümde " eğer avret pezevenklik eylese, kadı ta'zir ura, ne kadar ma yerahu, ağaç başına bir akçe cürm alına" denilmektedir.⁶

Kanuni Sultan Süleyman Kanunnamesinin " Fi Beyanü Teşatüm ve Tedarup ve Katli Nefs ve Ceraim ve Siyaset" başlıklı ikinci faslının sonunda " eğer kişi pezevenklik eyler ise kadı ta'zir idüp teşhir edüp ağaç başına bir akçe alına" denilmektedir.⁷ 4.Mehmet devrine ait kanunnamenin birinci faslında da benzer biçimde " pezevenklik edenin alınına dağ edeler" denilmektedir. Osmanlı Devleti'nde uygulanan sistemde, genel hatları itibariyle İslam Hukukunca suç sayılan fiillerin suç sayıldığı, ama cezalandırma yöntemlerinin kendine has koşullarda oluştuğunu söylemek mümkündür.⁸

Osmanlı dönemimde İstanbul, insan yoğunluğunun en fazla olduğu ve fuhşun en çok yapıldığı yer olarak bilinmektedir. 3. Selim dönemine ait nizamlarda başkentteki suç artışı, düzen dışı davranışlar, kalabalık, kıtlık, fuhuş, yangın ve salgın hastalık gibi sıkıntıların büyük ölçüde göçlerden kaynaklandığından bahsedilmektedir.⁹

Fuhuşa halk sağlığı ve ahlaki açıdan yaklaşılmış ve dolayısıyla fuhuş yaptığı belirlenen kişilerin tutuklanması ve sürgün edilmesi en çok başvurulan uygulamalar arasında yer almıştır; ancak bu uygulamalar çözüm sağlamamış, esaslı bir çözüm bulunması yoluna gidilmemiştir.

19. yüzyılın ikinci yarısına kadar İstanbul'da fuhuş yaygın olmakla beraber, gizli olarak yapılmıştır. Takip ve cezalandırma için fermanlar çıkarılmış, fuhuş yapılan evler takip edilerek baskınlar düzenlenmiştir. Şiddetli yasaklara rağmen, 19. yüzyıl sonlarında bekar odaları fuhuş yapılan yerler haline gelmiş, hatta bu nedenle halk arasında bir sokağa " melek girmez " adı verilmiştir.

(4) AYDIN M. Akif, Türk Hukuk Tarihi, İstanbul 1999, s.193

(5) ORTAYLI İlber, Osmanlı Toplumunda Aile, İstanbul 2012, s. 112-113

(6) HALAÇOĞLU Yusuf, 14-17. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, Ankara 2007, s. 187 (ma yerahu; takdir ettiği kadar anlamına gelip, kadının takdir ettiği cezayı ifade eder)

(7) DÖNMEZER, a.g.e, s. 360

(8) ACAR İsmail, Osmanlı Kanunnameleri ve İslam Ceza Hukuku , DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi Sayı XIII-XIV, 2001, s. 68

(9) BAŞARAN Betül, 3. Selim ve İstanbul Şehir Siyaseti 1789-1792, Osmanlı'da Asayiş Suç ve Ceza 18.-19. Yüzyıllar, Derleyen: Naomi Levy ve Alexandre Toumarkine, İstanbul 1986, s. 117

Osmanlı'da fuhuş çoğunlukla gizli olarak yapılırken, 1800'lü yılların sonunda ilk genelevin Beyoğlu Abanoz Sokak'ta açılmasıyla resmileşmiştir. Bunun amaçları arasında salgın hastalıkların artması, kontrolsüz şekilde yapılan fuhşun birden farklı soruna sebep olması üzerine bir noktada toplayarak denetim altında tutulma arzusu bulunmak olsa da buna rağmen fuhuş yine de gizli yollardan varlığını sürdürmeye devam ettiği görülmüştür.

Mütareke yıllarında başta İstanbul olmak üzere, ülke genelinde fuhuş artışı görülmüştür. İstanbul'da yabancı kayıtlı seks işçileri arasında Rus kadınlar başta gelmiştir. Beyoğlu ve Galata bölgesindeki genelevler Yahudi ve Hristiyanlara ait olup, buralarda Müslüman kadınların çalışması yasaklanmıştır. Üsküdar ve Kadıköy bölgesindeki genelevlerde ise ev sahipleri ve çalışanlar Müslüman olduğundan yabancıların bu evlere kabul edilmemesi benimsenmişti. O çevrelerde yaşayan halk, evlerinin yakınlarında böyle yerlerin bulunmasından, çocuklarının olumsuz etkileneceği gerekçesiyle şikayette bulunmuştur. O zamanlar buna olumlu bakılmamasının sebebi, bu evlerin kapatılması durumunda, buralarda çalışanların dağılarak kontrolden çıkmaları ve böylece genel ahlakın ağır biçimde bozulacağı düşüncesidir. Aynı düşüncenin aradan geçen yıllara rağmen olduğunu söylemek mümkünse de görmezden gelindiği ortadır.

Osmanlı dönemine baktığımızda suç ile günah kavramlarının iç içe girmiş olduğu görülmektedir. 18. yüzyıldan sonra ise felsefi akımların etkisiyle bu yaklaşımlardan vazgeçilmiştir. İstanbul'da 19. yüzyılın sonlarına doğru daha önceden Avrupa'da başlayan ve resmi kurumlar tarafından genelevlerin ruhsatlandırılması uygulamasına geçilmiştir. Aynı dönemlerde frengi ile savaşımın çok önemsendiğini ve hastalığın tüm imparatorluğa yayıldığı görülmektedir. Bu nedenle 1915'de Emraz-i Zühreviyenin Men-i Sirayeti Nizamnamesinin yayımlanmış ve bir kurul oluşturulmuştur.

Cumhuriyetin ilanından sonra da fuhşun "umumhanelerde" çalışan "vesikalı" kadınlar tarafından sürdürülmesine devam edilmiş, 1930 yılında yürürlüğe giren Umumi Hıfzısıhha Kanunu ile fuhşu düzenleyecek nizamnameler (tüzük) yayınlanması kararlaştırılmıştır. Bu konudaki ilk 1930 yılında yayımlanan "Fuhuşla Mücadele Hakkında Tamim" dir. Bu tamim ile genelevlerin ve vesikalı kadınların sayısı sınırlandırılmak istenmiştir. Bundan üç

yıl sonra yine Umumi Hıfzısıhha Kanunu esas alınarak “Fuhuşla ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Nizamnamesi” yürürlüğe girmiştir. 1961 yılında yürürlüğe giren ve 1973 yılında değişiklik yapılan “Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü” 1933 yılında yayımlanmış Nizamnameyi uygulamadan kaldırmıştır ve halen fuhuş sektörünü düzenleyen mevzuattır.

1961 yılında yürürlüğe giren, 1973 yılında değişiklik yapılan “Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü” halen Türkiye’de seks işçiliğini düzenleyen ana mevzuat örneği ve incelendiğinde çağın ve ihtiyaçların oldukça gerisinde olduğu görülecektir. Bu haliyle bile uygulanmasında birtakım sorunlar vardır.¹⁰

Günümüz Türkiye’sinde ise hukuki olarak düzenleyici mevzuat var olsa da fiili olarak yasa koyucuların ve uygulayıcıların yasaklayıcı ve önleyici tarzda yaklaşımları görülmektedir.

Seks İşçileri Mağdur Mudur?

Ticari seksin şiddet ve sömürden bağımsız olarak düşünülmesi, bir değerlendirme yapılması oldukça güç olsa da ticari sekse eşlik eden şiddet ve sömürünün nedenlerini ahlaki yargılardan bağımsız değerlendirilmesi gerekir. Mağdurlaştırılan görüşler açısından üç anahtar kelime vardır; rıza, şiddet ve sömürü. Bu üç özellik bağlamında seks işçileri sömürülme, şiddete uğrama ve kendi onayları dahilinde çalışma durumlarına göre derecelendirilebilir ve sınıflandırılabilir. Seks işçilerini derecelendirmek için bir ucunda şiddetin ve sömürünün en şiddetlisi ile karşılaşan, aynı zamanda kendi onamı haricinde

zorla çalıştırılan kategorik bir cinsel şiddet mağduru; diğer ucuna da yine kategorik olarak fuhuş yapmaya kendi isteği sonucu başlayan, geliri kimse ile paylaşmayan ve şiddetle hiç karşılaşmamış seks işçisinin olduğu bir ölçek hazırlandığında, tüm fuhuş çalışanlarının bu iki uç arasında sıralandığı görülecektir. Diğer bir deyişle fuhuş sektöründe ne saf olarak bir “mağdur” bulmak, ne de saf olarak bir özgür “seks işçisi”ne rastlamak mümkündür. Her seks işçisi belli ölçülerde bu üç temel özeliğe bağlı olarak seks işçiliğine ya da mağdurluğa yaklaşan birer insandır.

Seks işçiliğinin şiddet ve diğer hak ihalleriyle sık sık yan yana anılıyor olması ve işçilerin çoğunlukla mağdur olmaları; seks işçiliğini çevreleyen mevzuatın ve bu mevzuat üzerinden uygulanan fiili politikaların seks işçilerini koruyacak şekilde değil, seks işçilerini cinsel, fiziksel, ekonomik olarak hedef alacak şekilde uygulanmasının sonucudur. Buna benzer, toplumda ahlakçı ve damgalayıcı egemen algıda seks işçilerini mağdurlaştırılan faktörler arasındadır. Toplumdaki ahlakçı ve damgalayıcı bakış açısı seks işçilerinin en temel insan haklarına erişmesinin de önünde engeller oluşturmakta; seks işçileri yargılanacakları endişesiyle hastanelerde dahi seks işçiliği yaptıklarını gizlemek ya da hikayelerini tam olarak anlatamamaktadır.

Seks işçiliğini kapsayan mevzuat önyargı besleyen en önemli faktörlerden biridir. İnsan ticareti, göçmen kaçakçılığı hatta cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar çoğu zaman seks işçiliğiyle karıştırılmakta, bu karışıklığın mağdurlaştırıcı uygulama ve politikaların zeminini hazırladığını görmezden gelmemek gerekmektedir.

Seks işçiliği yapmak hukuki olarak suç olmamakla birlikte, devlet tarafından yasalarca tanınıyor olsa da bu durumun toplum genelinde ya da yürütmeye bağlı kolluk tarafından da farkında olunmadığı ortadır.

5237 S. TCK'nın 227. Maddesi; fuhuş suç olmamasına rağmen, maddenin başlığının fuhuş olması, bizzat bu fiilin suç olarak anlaşılmasına sebep olmaktadır. Oysa madde metninde, her ne kadar bu da eleştiriye çok açık olsa da fuhuş yapan kişinin yani seks işçisinin mağdur olarak kabul edildiği görülür. Doktrinde de savunulduğu üzere, 765 S. TCK zamanında olduğu gibi, hükmün içeriğine uygun bir başlık getirilerek yalnızca "fuhuş" yerine "fuhşa aracılık", "fuhşa teşvik" ya da "fuhşa sürükleme" gibi benzer başlıkların tercih edilmesi daha isabetli olacaktır. Benzer şekilde 5237 S. TCK'nın 229. Maddesinde düzenlenen dilencilik suçu örneği, konunun anlaşılması açısından yerinde olacaktır. Madde başlığına bakan bir kimse, ilk başta dilencilik yapmanın suç olduğunu düşünse de metni okuduğunda çocukları, beden veya ruh bakımından kendini idare edemeyecek durumda bulunan kimseleri dilencilikte araç olarak kullananların cezalandırıldığını görmektedir. (5326 S. Kabahatler Kanununun 33. Maddesinde kabahat olarak düzenlenmiştir) Aynı şekilde 5237 S. TCK'nın 84. Maddesinde düzenlenen suç, kanun Resmi Gazete'de yayınlandığında yalnızca "intihar" başlığına sahipken, kısa süre sonra "intihara yönlendirme" olarak düzenlenmiştir.

Seks işçiliğini cinsel istismar, insan ticareti ya da kadın bedeni sömürsünden ayıran anahtar kelimelerden en önemlisi rızadır. Kişiler kendi istekleriyle seks işçiliği yapabilirler ve mesleklerini icra etmede birbirinden farklı motivasyonları olabilir. Tam bu noktada çok keskin bir çizgiyle insan ticaretinden, göçmen kaçakçılığında ve cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan ayrılır.

Fuhuş İnsan Ticaretinin Bir Parçası Mıdır?

5237 S. TCK'nın 80. maddesinde insan ticareti suçu düzenlenmiştir. İnsan ticareti suçu birden fazla hareketli bir suçtur yani failin hareketi yapıp tamamlamasıyla işlenen bir suç değildir; iki hareketin ayrı ayrı yapılması gerekir. Failin önce mağdura " tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etme " biçiminde bir harekette bulunması gerekir; ancak bu hareketlerin yapılması başka bir suç oluştursa da insan ticareti suçunun oluşması açısından yeterli değildir. Aynı zamanda failin bu hareketleri yaparken veya yaptıktan sonra mağdur ya da mağdurları " ülkeye sokması veya ülke dışına çıkarması, tedarik etmesi veya kaçırmayı, bir yerden başka bir yere götürmesi, sevk etmesi veya barındırması " gerekir. Ayrıca bu suçun oluşması için failin belli saiklerle hareket etmesi aranmıştır. Bu saikler " zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tabi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak" şeklindedir. Yapılan hareketlerin bu saiklerle gerçekleşmesi gerekir.

İnsan Ticareti suçunda kişinin fuhuş maksadıyla tedarik edilmesi, nakledilmesi, sevk edilmesi, barındırılması gibi eylemler fuhuş suçuna ilişkin 227. Maddede 1. Ve 4. fıkralarda tekrarlanmıştır. Bu neden iki suç arasındaki ayırımı net bir şekilde yapılması önemlidir.

İnsan Ticareti suçunda kişinin fuhuş maksadıyla tedarik edilmesi, nakledilmesi, sevk edilmesi, barındırılması bakımından araç fiillerin varlığı, yani " tehdit, baskı, cebir, şiddet uygulanması, nüfuzun kötüye kullanılması, kandırılması veya kişi üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızanın elde edilmesi " gereklidir. Bu araç fiillerin kullanılmaması durumunda tedarik etme, kaçırma, bir yerden başka bir yere götürme, sevk etme veya barındırılma fiillerinin gerçekleşmesi durumunda insan ticareti suçu oluşmayacaktır. Çıkan sonuç yetişkin kişiler açısından bakıldığında insan ticareti ile fuhuş arasındaki ayırımı araç fiillerin bulunup bulunmayışına göre yapılmasıdır; ancak 227. Maddenin 4. Fıkrasında düzenlenen mağdura cebir veya tehdit kullanılması ile mağdurun çaresizliğinden yararlanılması nitelikli hallerinin ya da 5. Fıkrafta düzenlenen failin sahip olduğu nüfuzu kötüye kullanılması hallerinin varlığı durumunda fuhuş ve

insan ticareti suçlarının unsurlarının örtüştüğü görülmektedir. Böyle bir durumda da fikri içtima kurallarının uygulanması gerektiği, yani işlediği fiille birden fazla farklı suçun oluşmasına neden olan failin, bunlardan en ağır cezayı gerektiren ile cezalandırılması savunulmaktadır.¹¹

TCK'nın 80. Maddesinin 3. Fıkrasında düzenlenen insan ticareti suçunun 18 yaşını doldurmamış kişilere karşı işlenmesi durumunda, araç fiillerden birinin varlığı aranmadığından, çocukların fuhuş amacıyla barındırılmaları ve tedarik edilmeleri hallerinde fuhşa teşvik ve insan ticareti suçlarının unsurları örtüştüğünden fikri içtima kurallarının uygulanması gerekmektedir.¹²

Fuhuş amaçlı insan ticaretinde mağdurlar, durumları bakımında 4 gruba ayrılmaktadır. İlk grupta başka bir işte çalışma vaadiyle kandırılan ya da kaçırılarak fuhuş yaptırılan kişilerdir. İkinci gruptaki kişilerse yarı kandırılmış olarak kabul edilmekte, bunlara fuhuş yapacakları söylenmeyip, benzer işlerde çalışacakları örneğin dansçılık ya da striptizcilik yapacakları söylenmekte ve alacakları paralar da abartılı olarak anlatılıp iş cazibeli hale getirilmektedir. Üçüncü grupta bulunan kişilerse fuhuş yapacaklarını bilmelerine rağmen, başka çıkar yolu bulamayanlardır. Son grup ise fuhuş yapacağını bilen ve bu yolla kazanç üzerinden kısmen de olsa kontrol elde edebilecek olan kişilerdir.

Yargıtay 8. CD'nin kararına göre; kandırma halinden bahsedebilmek için, bir kimsenin yanıltılarak veya aldatılarak iradesinin sakatlanıp işin yapılmasına razı edilmesi gerekir. Bir başka deyişle kandırmanın içeriğinde hile yapmak, aldatmak ve hataya sevk etmek esastır. Fail mağdura öyle şeyler söylemeli ki mağdur da bunlara inanarak aslında yapmavacağı sevleri yapma durumuna girmelidir.¹³

(11) YENİDÜNYA, a.g.e, s.66-67

(12) Bu konuda başka bir görüş; 80. Maddede düzenlenen insan ticareti suçunda mağdurun bir çocuk olduğu durumda bu araç fiillerin hiçbirinin kullanılmasının gerekliliği aranmaksızın insan ticareti suçunun oluşacağı kabul edilmelidir. (RENK Bersu / DEMİR Oguzhan Ömer, İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler, Polis Bilimleri Dergisi, Cilt:13 (1) , Yıl: 2011, s.64

(13) 2010/11504 E. Ve 2010/12270 K. Sayılı karar.

Göçmen Kaçakçılığı ile Fuhuş Arasındaki Farklar?

5237 S. TCK'nın 79. Maddesinde göçmen kaçakçılığı suçu düzenlenmiştir. Maddenin ilk fıkrasında suç teşkil eden seçimlik hareketler tanımlanmıştır. Suç doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak maddi menfaat elde etmek amacıyla gerçekleştirilmelidir, ancak suçun tamamlanması açısından bu amacın varlığı yeterlidir, menfaatin elde edilmiş olması gerekmez.

Bir kişinin göçmen sayılabilmesi için önemli olan husus, o kişinin ülkeye yerleşme amacıyla gelmiş olmasıdır. Bu nedenle, geçici olarak, çalışma amacıyla veya başka nedenlerle ülkeye gelen kişinin göçmen olarak adlandırılması hukuken mümkün olmamakla birlikte, bu suçun maddi konusunu teşkil eden kişinin bu şekilde yerleşme amacıyla hareket etmesi bir şart olarak aranmamaktadır.

İnsan ticareti suçundan ayıran en önemli husus, insan ticareti suçunda mağdurun geçerli rızasının olmamasıdır zira göçmen kaçakçılığı suçunun işlenebilmesi için mağdurun fiilin gerçekleşmesinde rızasının olması gerekmektedir. Göçmen kaçakçılığında, olası yasa dışı göçmenin kendisi, kaçakçıyla temasa geçmekte ve kaçakçı ödemeyi aldıktan sonra, onun dilediği ülkeye yasa dışı yollarla girmesini ya da bir ülkeden çıkmasını sağlamaktadır. Anlaşmayla varılan eylem gerçekleştirildikten sonra taraflar arasındaki ilişki sonra erdiğinden, insan ticaretinde olduğu gibi mağdur üzerinde uzun süreli bir sömürme söz konusu olmamaktadır.

Bu suçta failde bulunması gereken amaçlar belirtilmemiş olup, insan ticareti suçu bakımından aranan araç fiiler, göçmen kaçakçılığı suçu açısından geçerli değildir. Kanunda belirtilen fiilleri failin hangi amaçla gerçekleştirdiği önem taşımaksızın, yalnızca maddi menfaat elde etmeyi amaçlaması yeterli görülmüştür.

Kimi zaman insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı suçlarının iç içe geçebildiği görülmektedir. Yasa dışı yollarla yabancı bir ülkeye nakledilen kişiler daha sonra burada insan ticaretinin konusu haline gelebilmektedirler.

Göçmenler fuhuş yapmak amacıyla bir ülkeye yasa dışı yollardan sokulduğunda ise; fuhuşu düzenleyen 227. Maddenin 3. Fıkrası yürürlükten kaldırılmadan önce, böyle bir durumda genel norm- özel norm ilişkisi gereği 227/3. Maddenin uygulanması savunulabilirdi. İki suç arasında en büyük benzerliği kuran 3. Fıkra mevcut yasal düzenlemede yürürlükte olmadığından, somut olayın koşullarına göre eylemin değerlendirilmesi gerekecektir. Yani fail fuhuş yaptırma amacını baştan taşıyorsa olayda insan ticareti suçu oluşturacaktır ya da failde fuhuş yaptırmak ile ilgili herhangi bir amaç olmaksızın göçmen kaçakçılığı gerçekleştirilirse ve ardından hedef ülkede göçmen kişiye fuhuş yaptırılırsa , olayda fail hem göçmen kaçakçılığından hem de fuhuştan avrı avrı sorumlu tutulabilecektir.

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar ve Fuhuş Suçu

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz olmak üzere, TCK'da 102 ile 105. Maddeler arasında düzenlenmiştir.

TCK'nın 102. Maddesinde düzenlenen cinsel saldırı suçu, en kolay ifadeyle cinsel davranışlarda bulunarak mağdurun vücut bütünlüğünün ihlal edilmesi yoluyla gerçekleştirilmektedir. Basit ve nitelikli hali bakımından ayırım yapılmakla birlikte, bu suç için nüfuzun kötüye kullanılarak işleme ve mağdura belli yakınlık derecesinde bulunan kişilerin fail olması ağırlatıcı neden olarak düzenlenmiştir. Aynı ağırlatıcı nedenler 227. Maddedeki fuhuş suçları bakımından da söz konusudur.

Cinsel saldırı ve fuhuş suçları arasındaki en büyük farkın fail unsuru açısından söz konusu olduğunu belirtmek mümkündür. Cinsel saldırı suçunun nitelikli hali düşünüldüğünde, mağdurun vücuduna organ ya da sair cisim sokarak cinsel duygularını tatmin eden kişi bizzat fail olurken, fuhuş suçu açısından fail bizzat bu eylemi gerçekleştiren kişi olmayıp, duruma göre, mağduru bu amaçların başkası tarafından gerçekleştirilmesi uğruna fuhuşa teşvik eden, barındıran, yer temini eden vb. suç olarak kanunda düzenlenmiş fiileri gerçekleştiren kişi olmaktadır.

Müşteri konumundaki kişinin fiili, şayet kişinin rızası bulunmuyorsa, buna rağmen karşı taraf ilişkivi gerçekleştirirse cinsel saldırı suçunu gerçekleştirmiş olacaktır.

Hayasızca Hareketler ve Müstehcenlik – Fuhuş

Hayasızca hareketler suçu ve müstehcenlik suçu, TCK sisteminde fuhuş suçu ile aynı bölümde, genel ahlaka karşı suçlar başlığı altında düzenlenmiştir.

Madde metninde geçen alenen cinsel ilişki kavramı, cinsel arzuların tatmini amacına yönelik her türlü davranışı kapsamaktadır. Teşhircilik açısından kastedilen ise yalnızca kişinin cinsel organlarından ibaret olmayıp toplumsal değerleri zedeleyecek her türlü teşhirdir.¹⁴

Kimi zaman seks işçilerinin sokak, park, otoyol kenarları gibi aleni yerlerde çalışmaları 225. Maddede düzenlenen hayasızca hareketler suçundan soruşturma açılmaktadır. Fuhuş suçunun mağduru olan kişiler dahi hayasızca hareketler suçunun faili konumunda olmaktadır.

5237 S. TCK'nın 226. Maddesinde ise müstehcenlik suçu düzenlenmiştir. Suçun konusu genel itibariyle müstehcen görüntü, yazı, söz veya şiddet kullanılarak, hayvanlarla, ölmüş insan bedeni üzerinde ya da cinsel davranışlara ilişkin yazı, ses ve görüntülerdir.

Seks işçileri sosyal medya hesaplarında ya da internet sitelerinde görüntülerini paylaştıklarında çoğunlukla müstehcenlik suçundan da yargılandıkları bilinir. Bu açıdan daha öncede söylenildiği üzere Türkiye'de seks işçiliği suç olarak düzenlenmemiş olmasına rağmen, neredevse yapmak imkansızdır.

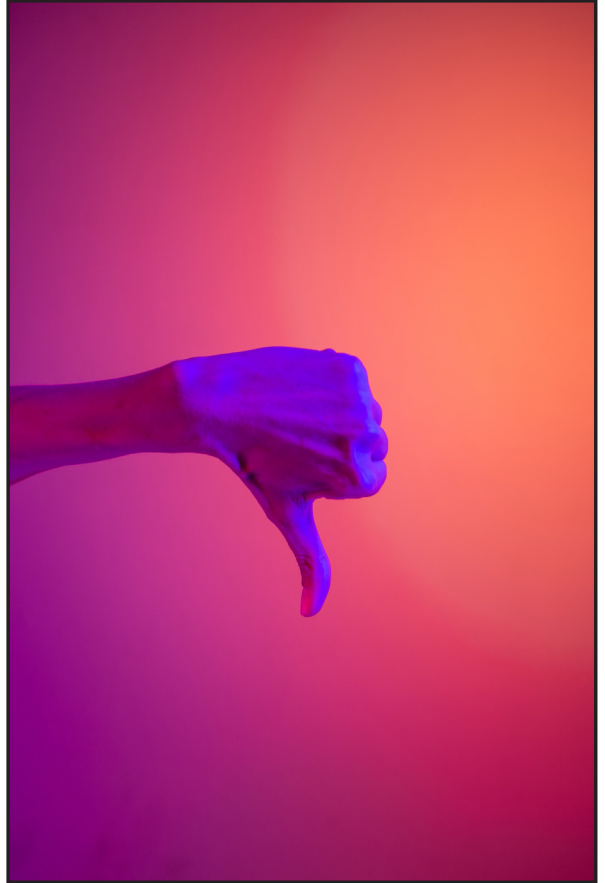
Müstehcenlik suçunda Yargıtay tarafından kabul edilen bir istisna, bilim ve sanat eserleri ile edebi değerlere sahip eserlerdir. Bir Yargıtay kararında¹⁵ “Müstehcen içerikli kitap yayınlama suçundan yapılan yargılamada, kitabın edebi değere sahip olduğu iddia edilmiştir. Müstehcen şey yazma ve yayınlama suçtur. Ancak bilim ve sanat eserleri ile edebi değerlere sahip eserler istisnadır. Açıklanan nedenlerle suça konu olan kitabın edebi değere sahip olup olmadığı ve müstehcen sayılıp sayılmayacağı hususunda bilirkişi incelemesi yaptırılarak sonuca göre karar verilmelidir.” ifadelerine yer verilerek bu görüş ortaya koyulmuştur.

(14) Yargıtay 4. CD tarafından verilen 2008/20499 E. Ve 2010/1861 K. Sayılı 01.10.2010 tarihli kararda alkollü sanığın gece vakti işlek olmayan yol kenarına idrarını yapması eyleminde teşhir ögesinin olmadığı kabul edilmiştir.

(15) 5.CD'nin 2004/7362 E. 2004/7909 K. Sayılı 20.12.2004 tarihli karar

Seks İşçileri Kolay Para Kazanır Mı ?

Seks işçiliği görece birbirinden farklı birçok özelliği barındıran bir işçilik biçimidir. Kişiler arası iletişim, yoğun beden performansı, cinsel hizmetin pazarlanması gibi konularda yetenek gerektiren bir meslektir. Aynı şekilde, seks işçiliği yaparken karşılaşılan birçok zorlukla başa çıkabilmek amacıyla bazı seks işçileri madde kullanımına yönelmekte ve bu durumda da beraberinde çeşitli sağlık sorunları ve fiziksel güvenlik zaafları getirmektedir. Buna ek olarak, seks işçileri aileleri, arkadaş çevreleri, partnerleri, komşuları, kolluk kuvvetleri, yargı kurumları ve benzeri birçok kişi ve kurum tarafından hedef alınmakta ve meslekleri dolayısıyla çeşitli güvenlik sorunlarıyla karşılaşmaktadırlar. Kısacası, seks işçiliği kolay para kazanılacak bir meslek değildir.

Seks İşçileri HIV ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıkları Yayar Mı?

Seks işçileri sürekli cinsel performans gösterdikleri için cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda büyük ölçüde bilgileri tamdır. İşlerinin devamlılığı için de önlem almaya çalışırlar. Ekonomik gelir elde etme sürecinde ciddi sıkıntılar yaşayan seks işçilerinin önemli bir bölümü, kondom ve benzeri araçlara erişmekte sıkıntı yaşamakta, kendi bütçelerinden harcama yaparak kondoma ulaşamamaktadırlar. Bir elin parmak sayısını geçmeyecek sayıdaki sivil toplum kuruluşlarından ücretsiz kondom edinebilen seks işçileri dışındaki büyük çoğunluk kondom ve kayganlaştırıcıya erişememektedir. Sonuç olarak, kendi cinsel sağlık durumları ve bedensel güvenlikleri açısından cinsel yolla bulaşan hastalıklara karşı korunmak isteyen seks işçileri, korunma ve önleme araçlarına etkin şekilde ulaşamamaktadırlar.

Önemli olan nokta mesenin halk sağlığı olarak ele alınması ve bilim ışığında değerlendirilmesidir. Bu noktada HIV ya da cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar konusunda tüm toplum eğitilmeli, seks işçilerinin yanında korunma yolları ve yöntemleri müşterilerin de erişimine açık olmalıdır.

Seks İşçiliği ve Modeller

Dünyada seks işçiliğiyle ilgili düzenlemelere iki farklı felsefi görüş çerçevesinde bakılmaktadır ve yapılan reformlar bu görüşler doğrultusunda düzenlenmektedir. Bu görüşlerden ilki; seks işçiliğini kadına yönelik bir şiddet biçimi olarak tanımlamakta ve

seks işçiliğini bir sömürü biçimi olarak görmektedir. İkinci baskın görüş ise seks işçiliğini hukuken, tasarruf yetisine sahip iki kişi arasında kurulan hizmet alışverişi ve bir meslek olarak tanımlamaktadır.

Yasalaştırın ve Suç Olmaktan Çıkaran Mevzuat

Bu mevzuat düzenlemesi, seks işçiliğini ceza yasası kapsamında çıkartılmasını savunmaktadır. Seks işçilerine aracılık eden kişilerin de düzenlemelerden yararlanmasını savunmaktadır. Yeni Zelanda ve Avustralya'nın bazı eyaletlerinde uygulanan mevzuat, yasaların fuhuş üzerindeki olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılmasını amaçlamakta fayda sağlayan bir yaklaşım ile şekillendirmektedir.

Düzenleyici Mevzuat

Mevzuatla belirlenen koşullarda çalışıldığı taktirde seks işçiliğinin ceza yasası kapsamı dışında tutan sistemdir. Seks işçilerinin düzenli sağlık kontrollerine tabi tutularak ruhsatlandırılan yerlerde çalıştırılması bu mevzuat dahilinde değerlendirilebilir. Türkiye ve Yunanistan'da seks işçiliği mevzuatları düzenleyici niteliktedir.

Önleyici Mevzuat

Seks işçiliğinin sonlandırılması öncelikli hedeflerindedir. Seks işçilerinin cezalandırılması veya belli yerlerde sürdürülen fuhşun yasaklanması öncelikli amaç değildir. Uygulamada genellikle seks işçiliği, sistemin yürürlükte olduğu ülkelerde tolere edilir. Seks işçiliğinin yapılmış olmasını değil, yapılmadan önceki eylemleri sonlandırma ve cezalandırma amacındadır. Böylelikle seks işçilerinin seks işçiliği yapmış olmaları değil, seks işçiliğini olumsuz etkileyen eylemlerin cezalandırılması hedeflenir. Bu kapsamda fuhuş için yer temin etmek, aracılık yapmak ve benzeri eylemler cezalandırılabilirdiği gibi, tezat olarak değerlendirilecek olsa da bazı ülkelerde fuhuş için pazarlık etmek, reklam yapmak, kamusal alanda fuhuş amacıyla iletişimde bulunmak ve benzeri eylemler de ceza kapsamında olabilir. Klasik biçimiyle önleyici mevzuat Batı Avrupa, Hindistan, Güney Doğu Asya, Kanada ve Latin Amerika ülkelerinin pek çoğunda yürürlüktedir. Seks işçiliği alanında bazı eylemler yasaklanarak topluma en az zarar veren değerlerin desteklenmesi amaçlanmıştır.

Yasaklayıcı Mevzuat

Mevzuat sistemleri yasaklayıcı mevzuat içeriğine göre düzenlenmiş ülkelerde sokakta ve kapalı yerlerde sürdürülen seks işçiliği yasaktır. Bu tür düzenlemelerin asıl amacı seks işçiliğinin sonlandırılmasıdır. Seks işçileri de müşterileri de tüm taraflar bu kapsamda cezalandırılabilir. İsveç'te müşterilerin de cezalandırılmasını öngören bir yasa yürürlükte. Bu ülkelerde seks işçiliğine, seks işçiliğinin insan onuru, namus gibi değerlerle bağdaşmayacağı gerekçesiyle karşı çıkılır. Bazı ülkelerde yasaklayıcı mevzuat yürürlükte olmasına karşın uygulamada etkisizdir.

Türkiye'de düzenleyici mevzuat sistemi öngörülmüş olsa da fiili olarak yasaklayıcı mevzuat sistemine geçildiği görülmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- 1-<http://www.marjinal.com.tr/e-bulten/icerik/Maymunlar-Para-Fuhus/995> (E.T. 26.04.2021)
- 2-ALBAYRAK,E.,2010. Türk Ceza Kanunu Öz Kitap. Ankara: Adalet Yayınevi.
- 3- AYDIN M. A., 1999. Türk Hukuk Tarihi, İstanbul: Beta Yayınevi
- 4-BAŞARAN,B., 1986. 3. Selim ve İstanbul Şehir Siyaseti 1789-1792. Osmanlı'da Asayiş Suç ve Ceza 18.- 19. Yüzyıllar. Naomi Levy ve Alexandre Tourmakine (Der.) İstanbul: Adam Yayınları.
- 5-BAYTEMİR, E., 2009. Cinsel Dokunulmazlığa Kişi Hürriyetine ve Genel Ahlaka Karşı Suçlar. Ankara: Adalet Yayınevi
- 6-DOĞAN, K., 2005. Göçmen Kaçakçılığı Suçu. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- 7- GÜNDEL, A., 2009. Yeni Türk Ceza Kanunu Açıklaması, Cilt 4. Ankara: Yazarın kendi yayını
- 8-GÜNDEL, A.,2009 Cinsel Saldırı Cinsel İstismar. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- 9-GÜNDÜZ,R. Ve GÜLTAŞ, V., 2008. Cinsel Suçlar. Ankara: Bilge Kitabevi
- 10-HALAÇOĞLU, Y., 2007 14-17. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları
- 11-HUFTON, O. 2005. Kadınlar İş ve Aile. Kadınların Tarihi, Cilt 3 : Rönesans ve Aydınlanma Çağı Paradoksları. Ahmet Fethi (Çev.) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları
- 12-MANCİNİ, J. G. 1973. Fahişelik ve Kadın Ticareti . Samih Tiryakioğlu (Çev.) İstanbul: Varlık Yayınları
- 13- ORTAYLI İlber, Osmanlı Toplumunda Aile, İstanbul 2012, s. 112-113
- 14- ÖZBEK, V. Ö., 2009. Müstehçenlik Suçu. Ankara: Seçkin Yayınevi
- 15- TAHİROĞLU, B. ve ERDOĞMUŞ , B., 2005 Roma Hukuku Dersleri. İstanbul : Der Yayınları.
- 16-YENİDÜNYA, A.C., 2007. İnsan Ticareti Suçu. Ankara: Turhan Kitabevi

Sürelı Yayınlar

- 1-AÇIKALIN,N., 2008. Toplumda Fahişelik Kurumunun Vazgeçilmezliği Üzerine Mitler: Mersin Örneği. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 1 (4) ,ss 11-35
- 2-AKBULUT,İ. 2003. İslam Hukukunda Suçlar ve Cezalar. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 52(1) ,ss 167-181
- 3-ARSLAN,Ç., 2003. Göçmen Kaçakçılığı Suçları. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 52 (1) , ss 113-145
- 4-ARSLAN,Ç., 2004. İnsan Ticareti Suçu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 53 (4), ss. 19-83
- 5-JAHİC,G. ve KARAN , U., 2006. Türk Ceza ve Ceza Usul Hukuku ve Fuhuş Amaçlı İnsan Ticareti Suçunda Yaşanan Sorunlar. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. (67), ss. 97-110
- 6-RENK, B. ve DEMİR ,O.Ö., 2011. İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler. Polis Bilimleri Dergisi. 13(1) , ss. 51-75
- 7-YENİDÜNYA,A.C. ve ALŞAHİN ,M. E., 2009. Göçmen Kaçakçılığı Suçu. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. 4(1) ,ss. 48-73

**SESK İşÇİLİĞİ
İşÇİLİKTİR !**

**KAYITLI KAYITSIZ
DAMGALAMAYA
GEÇİT YOK !**

**AZGIN,
UTANMAZ DEĞİL
İŞÇİ !**

**NAMUSLU
NAMUSSUZ DEĞİL
İŞÇİ !**

İLETİŞİM BİLGİLERİMİZ

Dernek avukatımızdan hukuki danışmanlık almak istiyorsanız, aşağıdaki numaradan kendisine ulaşabilirsiniz.

HUKUKİ DESTEK HATTI:
0534 010 95 98

Maruz kaldığınız ayrımcılık ve şiddet vakaları sonrasında, derneğimizde bu vakaların bilgilerini Alan Sorumlusu'na aşağıdaki telefon numarasından ulaşabilirsiniz.

ALAN SORUMLUSU HATTI:
0538 973 48 00

Bulduğunuz ilde size destek olabilecek sivil toplum kuruluşlarının listesi için lütfen Kırmızı Şemsiye ile irtibata geçin.

0312 419 29 91

Eğer mülteci trans kadın iseniz ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, uluslararası koruma alanına cinsiyet geçiş süreci ve cinsel sağlık üreme sağlığına ilişkin destek almak istiyorsanız Arapça, Farsça, İngilizce ve Türkçe olmak üzere 7/24 hizmet veren mülteci destek hattımızı arayabilirsiniz.

0 850 888 05 39